

Çevre Sorunlarına Yönelik Bilişsel Farkındalık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). Çevre Sorunlarına Yönelik Bilişsel Farkındalık Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18470>

Özet

Çevre Sorunlarına Yönelik Bilişsel Farkındalık Ölçeği, H. Malkoç tarafından 2011 yılında hazırlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle sınıf öğretmen adaylarının **çevre sorunlarına** ilişkin sahip oldukları bilgi düzeyini, farkındalık derinliğini ve bilişsel yeterliliklerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, bireylerin çevresel konularda ne kadar bilgi sahibi olduklarını ve bu bilgileri ne ölçüde anlamlandırabildiklerini tespit etmek üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi, çevresel eğitimin ve farkındalığın artırılmasına yönelik olarak kritik öneme sahiptir.

Ölçek, doğrudan tutumlar veya davranışlar değil, bu tutum ve davranışların temelini oluşturan **bilişsel farkındalık** boyutunu hedeflemektedir. Bu araç, eğitim fakültelerindeki öğretmen adaylarının çevre eğitimi müfredatına ne kadar hazır oldukları veya bu konularda hangi alanlarda eksiklikleri bulunduğunu belirlemek için kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler

Çevre Sorunları, Bilişsel Farkındalık, Çevresel Eğitim, Öğretmen Adayları, Psikometrik Ölçek Geliştirme, **Sınıf Öğretmenliği**.

Yazarlar

H. Malkoç

Amaç

Ölçeğin temel amacı, **öğretmen adaylarının** çevre sorunları hakkındaki bilişsel bilgi ve anlayış düzeylerini sistematik bir şekilde değerlendirmektir. Bu ölçek, öğretmen adaylarının çevreye duyarlı bir nesil yetiştirebilmeleri için öncelikle kendilerinin bu konularda ne kadar yetkin olduklarını belirlemeye hizmet eder.

Ölçek, özellikle sınıf öğretmenliği programlarındaki öğrencilerin çevresel bilgi birikimini ölçerek, eğitim programlarının çevre bilinci oluşturma hedeflerine ne kadar ulaştıklarını tespit etmekte kullanılan bir tanıtıcı araçtır. Bu sayede, müfredat eksiklikleri belirlenerek daha etkili çevresel eğitim stratejileri geliştirilebilir.

Yapı (Ölçülen Kavram)

Ölçek, "Çevre Sorunlarına Yönelik Bilişsel Farkındalık" (Cognitive Awareness towards Environmental Problems) yapısını ölçmektedir. Bu yapı, sadece ezberlenmiş çevresel gerçekleri

değil, aynı zamanda bireyin karmaşık çevresel sorunların nedenlerini, sonuçlarını ve çözüm yollarını anlama kapasitesini içerir.

Bilişsel farkındalık, bireyin çevresel tehditleri doğru bir şekilde tanımlaması, bu tehditlerin küresel ve yerel etkilerini kavraması ve bilimsel temelli bilgilere dayanarak muhakeme yapabilmesi anlamına gelir. Bu ölçek, çevresel bilginin derinliğini ve niteliğini değerlendirerek, öğretmen adaylarının çevre konularında eleştirel düşünme becerilerini dolaylı olarak yansıtan bilişsel yeterliliklerini ortaya koymaktadır.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerliğe dair özet bilgi bulunmamaktadır. Ancak, ölçeğin bir yüksek lisans tezi (Malkoç, 2011) kapsamında geliştirildiği göz önüne alındığında, **geçerlik** çalışmalarının (kapsam geçerliği, yapı geçerliği vb.) tezin metodoloji bölümünde detaylıca sunulduğu varsayılmaktadır. İlgili detaylara tezin tamamından ulaşılabılır.

Güvenirlilik

Kaynak içerikte güvenilirliğe dair özet bilgi bulunmamaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve diğer **güvenirlilik** analizlerinin, H. Malkoç'un (2011) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde sunduğu yüksek lisans tezinde detaylı olarak yer aldığı beklenmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısına ilişkin özet bilgi mevcut değildir. Ölçek geliştirme çalışması olduğu için, yapı geçerliğini sağlamak amacıyla açılmaya ve/veya doğrulanmaya faktör analizlerinin gerçekleştirildiği tahmin edilmektedir. Bu analizler, ölçeğin hangi alt boyutlardan oluştuğunu ve çevresel bilişsel farkındalık yapısının kaç faktörle temsil ettiğini göstermektedir. Detaylı faktör yükleri ve varyans oranları tezin orijinal metninde mevcuttur.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi belirtilmemiştir. Genellikle bilişsel farkındalık ölçekleri, doğru/yanlış veya çoktan seçmeli bilgi maddeleri ya da Likert tipi derecelendirmeyle yanıtlanan farkındalık ifadeleri içerebilir.

Language Available: Türkçe

Population Group: Yükseköğretim öğrencileri (Öğretmen Adayları)

Age Group: Genç Yetkinler (Yaklaşık 18-24 yaş arası)

Population Details: Sınıf Öğretmeni Adayları (Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü)

Test Methodology: Ölçek, Malkoç (2011) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin geliştirilme süreci, madde havuzu oluşturma, uzman görüşü alma, pilot uygulama ve psikometrik analiz aşamalarını içermektedir.

Anahtar Kelimeler

Çevre Bilinci, Biliş, Farkındalık Ölçeği, Eğitim Bilimleri, **Yüksek Lisans Tezi**, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut değildir.

Correspondence Address: Bilgi mevcut değildir. (Yazarın 2011 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ile ilişkili olduğu belirtilmiştir.)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, akademik bir çalışmada (yüksek lisans tezi) kapsamında geliştirilmiştir. Ticari kullanım için izin ve ücret bilgileri yazarın ve/veya ilgili üniversitenin tez politikalarına tabidir.

Test Yılı: 2011 (Ölçeğin geliştirildiği tezin tamamlanma yılı).

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: cevre-sorunlarina-yonelik-bilissel-farkindalik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Malkoç, H. (2011). *Sınıf öğretmeni adaylarının çevre sorunlarına yönelik tutumları ve bilişsel farkındalık becerilerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tezin orijinal kaydına Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden ulaşılabilir: tez.yok.gov.tr

Çevre Sorunlarına Yönelik Bilişsel Farkındalık Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tamamına, referans olarak belirtilen H. Malkoç (2011) yüksek lisans tezinin ekler bölümünden veya yukarıda belirtilen PDF dosyasından ulaşılması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM